

Stafettbanläggning

Saker att tänka på + Arbetsgång i Ocad

Johan Persson

V2

1

Stafettbanläggning

- Det här innehåller saker som INTE står i guidelines på SOFTs hemsida utan är mer saker som kan vara värda att överväga

2

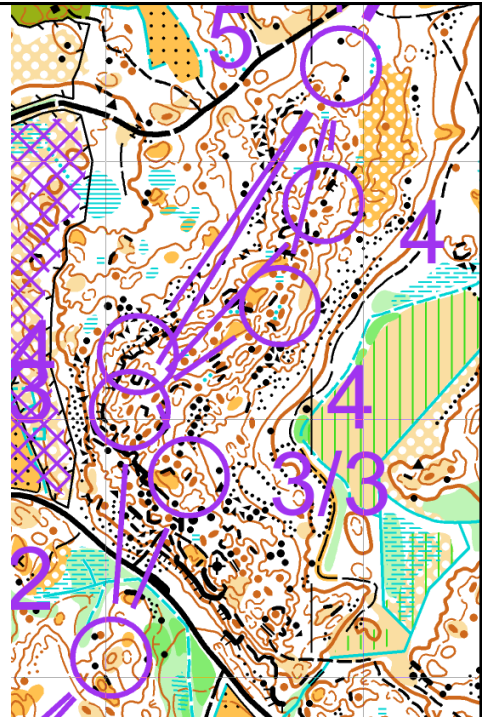
Ha en bit till första gemensamma kontrollen

- Risken är att det blir kaos vid första gemensamma kontrollen annars
- Tiomilas damkavle 2006 blev det kaos vid kontroll sex (!) för att den var gemensam och bara hade två SI-enheter

3

Undvik farliga områden

- Stafetter blir ofta farligare än individuellt pga hetsen
- På Måsenstafetten 2025 vände vi banorna för att ta den branta och steniga sluttningen uppför istället för nedför

4

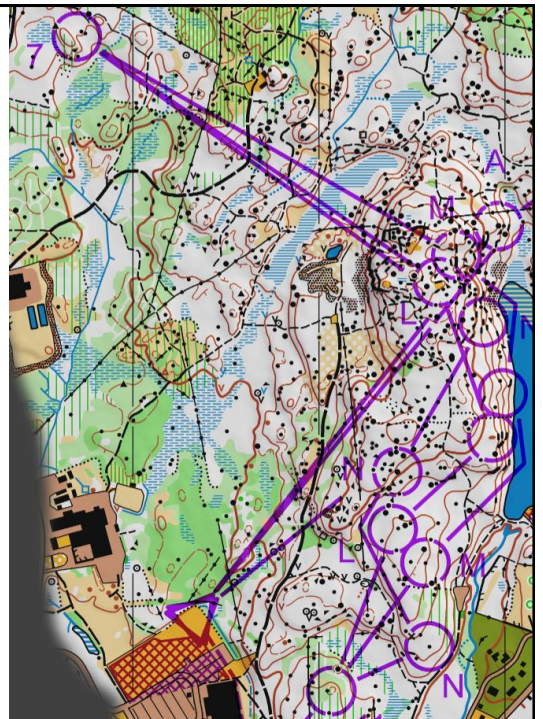
Gafflingar

- Vi har gafflingar för att tvinga löparna att orientera lite själva
- Det får gärna vara svårt att genomsåda vilka som har samma gaffel
- Det får gärna ta en stund innan löparna vet vilka som har samma gaffel
- En bra gaffling innebär att olika vägval är snabbast för olika gafflingar – löparen straffas av att hänga med fel klunga

5

Gafflingar

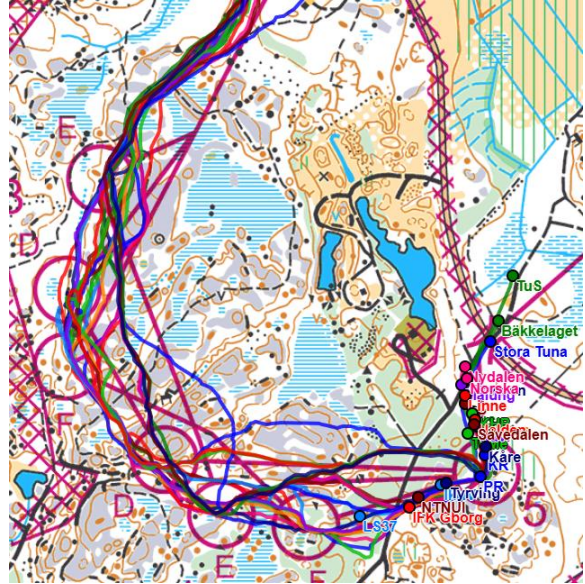
- Ha rak sista 1-2 km inför målgång (på sistasträckan) och rak sträcka
- Det blir orättvist om man har en lång gaffel precis innan en rak sträcka
- Löparen tror att den är med i rätt klunga inför långa natten/dagen men tappar den pga lång gaffel ☹️

6

Gafflingarna ska vara så lika som möjligt

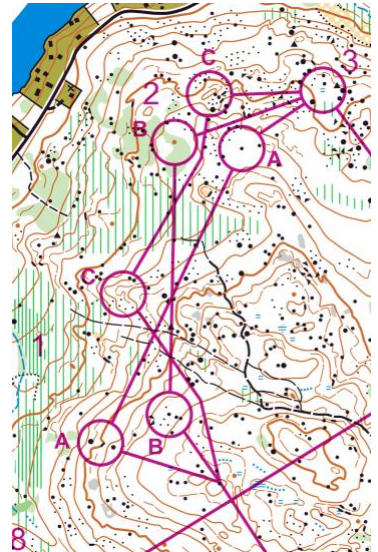
- Samma tidsåtgång om löparna springer bra
- Liknande svårighetsgrad
- Liknande terräng (framkomlighet/sikt)
- Därför blir det frestande att lägga gafflingarna tätt
 - Risk för att klungan springer förbi alla gafflingar
 - Snabba löpare springer lätt ikapp ett 30 sek tapp för att de kom till fel gaffel

7

Gafflingar

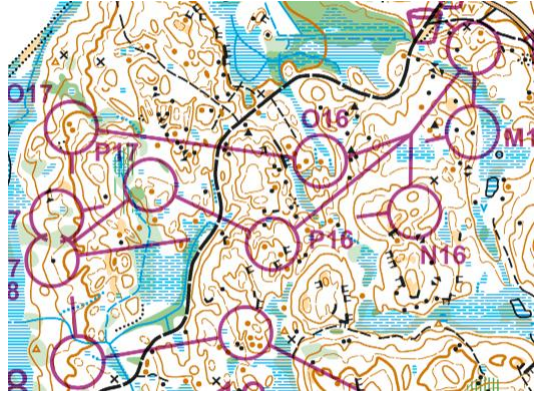
- i Längsled ökar chansen att alla löpare springer förbi alla gafflingar
- i Sidled är oftast bättre, men kan göra det för uppenbart vilken klunga man ska följa
- Jukola brukar vara bra på att gaffla både i sidled och längsled samtidigt
 - Exempel på variant där löparna även blandas upp med varandra under gafflingen

8

Exempelfälla 1

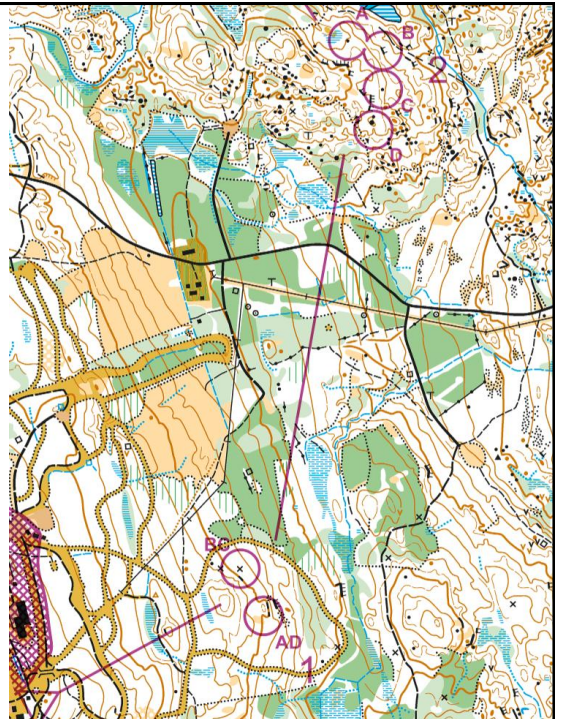
- Byta vilka som har samma gaffel långt in på banan
- På Tiomila 2022 nollställdes gafflingarna inför sista tredjedelen
- Löpare som hade haft samma bana första 2/3 hade plötsligt olika gafflingar
- Förstakontrollerna var ok lagda för att sprida bästa vägval lite

9

Exempelfälla 2

- Många tänker att har man samma gafflade förstakontroll har man samma tvåa
- Ibland går det att dela upp så att de som har samma första kan ha olika tvåa

10

Jag ogillar

- Gafflingar där man tar en kontroll innan eller efter de andra i klungan
- Lång gaffel först gör att man kan gå på ryggar och sedan får de andra en lång gaffel och hamnar efter

11

Jag ogillar 2 - Fjärilar

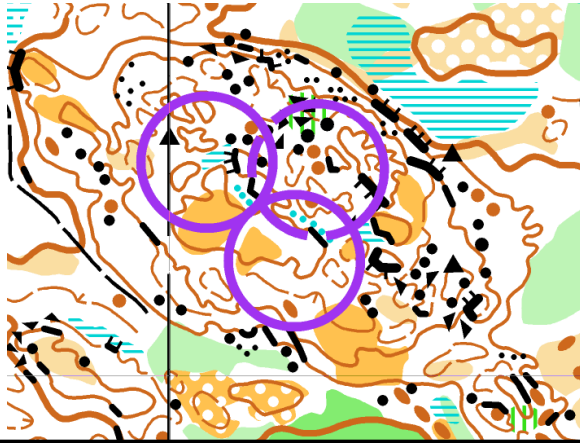
- Teknisk sett rättvisa
- I praktiken så får du be till gud att rätt löpare har ditt alternativ
- Det är ofta uppenbart vilka som har vilken gaffel
- Du har i stort sett ingen koll på hur snabbt den andra gaffeln springer
- Du ser inte andra gaffeln på hela rosetten (och kanske inte efter den heller)

12

Kontrollpunkter

- Ha helst olika kontrollpunkter i samma gaffling för att minimera risken för felstämpling

13

Stafettbanläggning mha Ocad

En möjlig arbetsgång

Johan Persson

V2

14

Förord

- Många jobbar på sina egna favoritsätt och det här är bara ett av de möjliga arbetssätten
- Oftast är det en iterativ process, så man går ofta tillbaka till tidigare processer
- Tips för hur man kan tänka när man lägger banor är inte med, utan den här guiden fokuserar på att skapa stafettbanor som kan användas till tävlingar
- **Spara ofta!!!**

15

Innehåll

- Starta projekt
- Placera start, mål och kontroller
- Skapa stafettbanor
- Välj gafflingar
- Skapa individuella stafettbanor
- Finjustera
 - Inga liknande kodsiffror nära varandra
 - Klipp ringar och streck
 - Flytta kodsiffror

Johan Persson

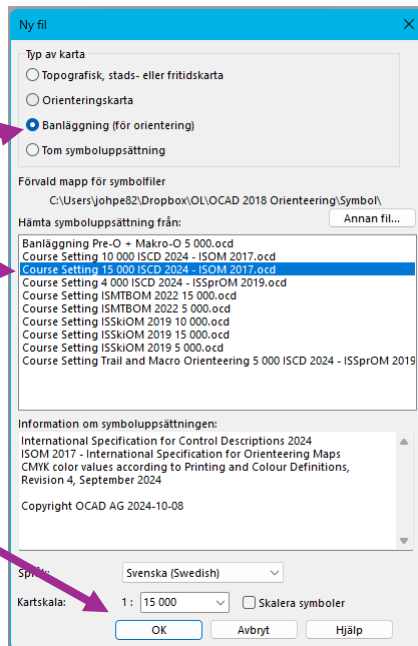
16

16

Starta projekt

17

- Starta Ocad
- Skapa nytt banprojekt
 - Arkiv -> Nytt
- Banläggning
- Course Setting
- OK

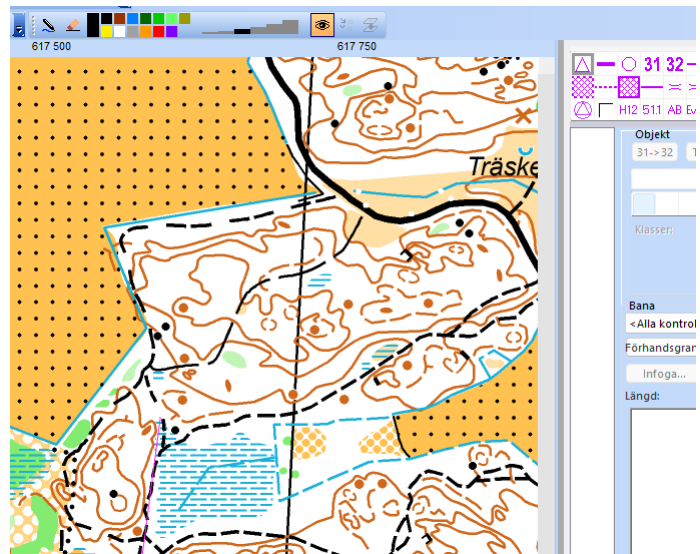

Johan Persson

18

18

- Välj karta
 - Bakgrundsbild -> Öppna
- Leta rätt på rätt karta
 - Öppna

Johan Persson

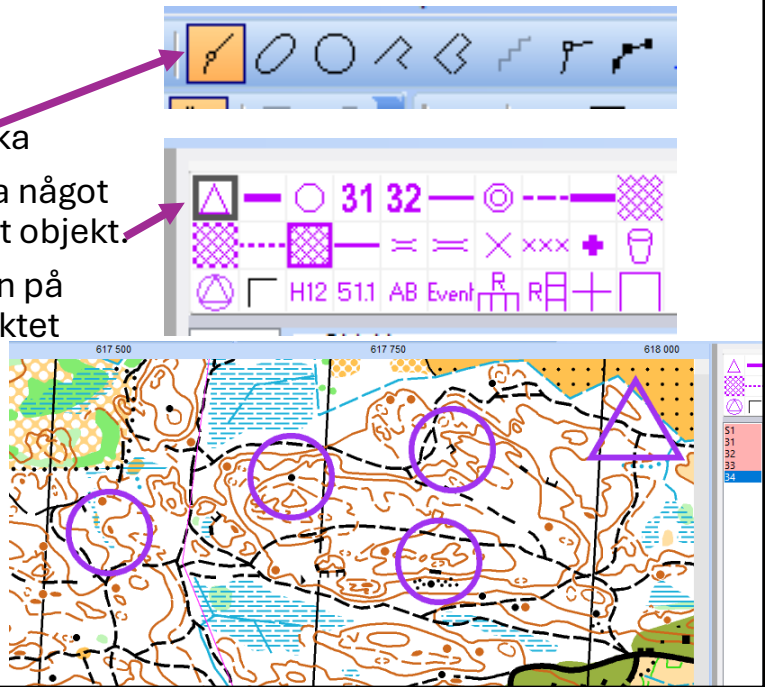
19

19

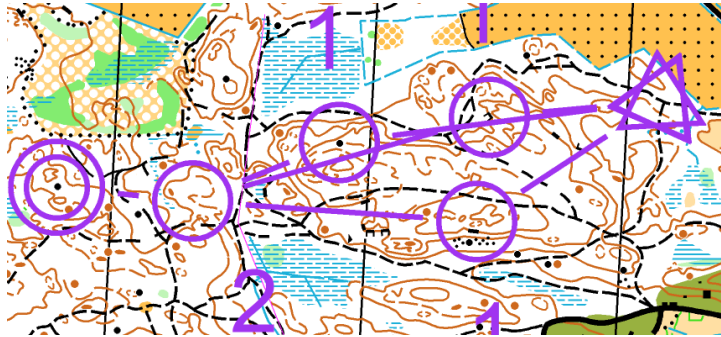
Placera objekt

20

- Placera ut start och mål
- Placera ut kontroller
- Placera ut snitslad sträcka
- Gör detta genom att välja något verktyg och sedan önskat objekt.
- Klicka därefter på platsen på kartan där du vill ha objektet

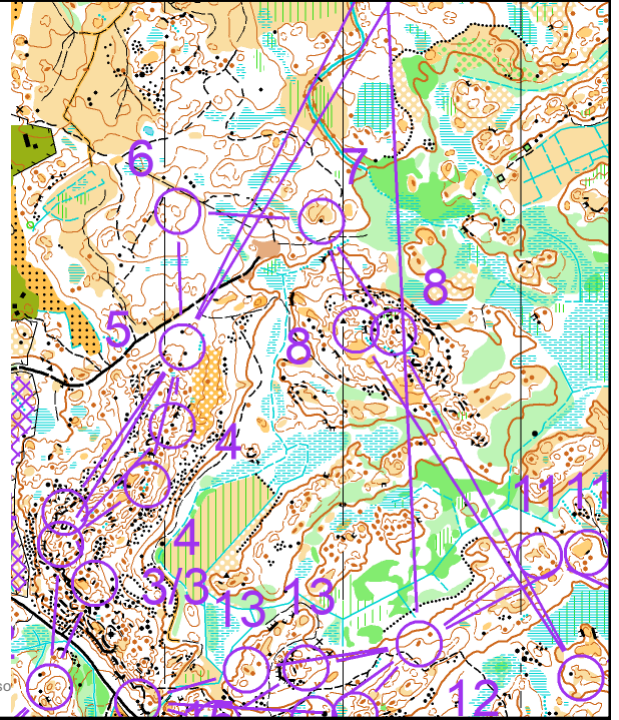
21

Skapa banor med alla gafflingar

22

- Orsaken till att vi vill skapa banor med alla gafflingar är att vi vill få en överblick över alla gafflingar på de sträckor som har gemensamma gafflingar
- Det går att använda dessa banor senare, men för att ha kontroll kommer den här guiden senare skapa en bana för varje möjlig gaffel

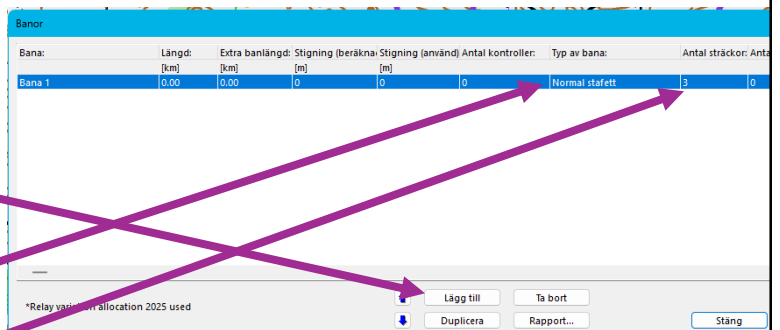

Johan Persson

23

- Skapa en stafettbana per samling av sträckor som delar gafflingar.
 - Ex sträcka 1-3 på Jukola
 - Banläggning → Banor

- Lägg till
- Välj ett passende namn
- Ändra Typ av bana till Normal Stafett
- Sätt antal sträckor till antal sträckor som delar gaffling
- Stäng

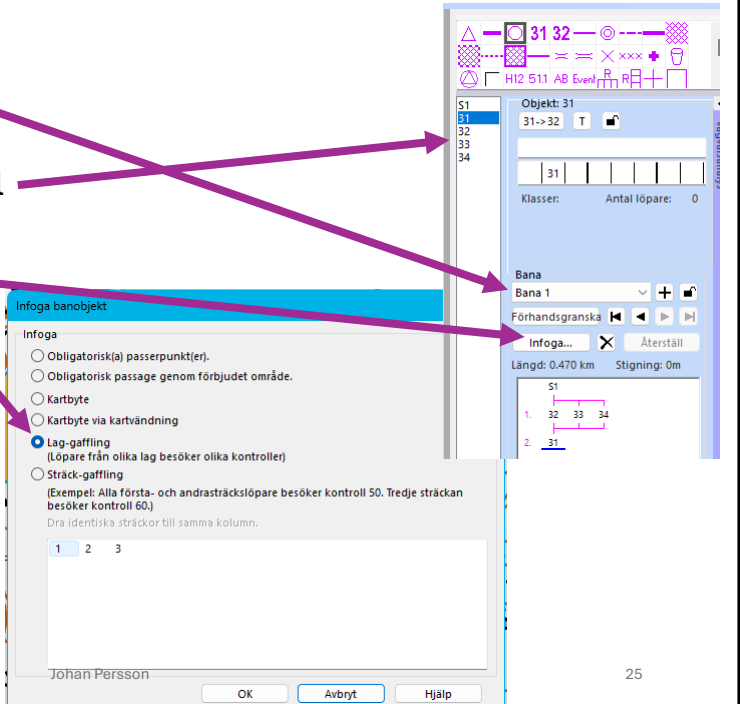

Johan Persson

24

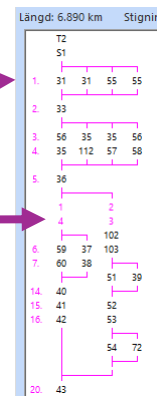
24

- Välj rätt bana
- Markera start, mål och kontroller genom att dubbelklicka från listan till vänster eller kartan
- För att infoga gafflingar
 - Infoga -> Lag-gaffling

25

- Sträckgaffling används när olika sträckor har olika kontroller
- Laggaffling
- Sträckgaffling
 - Här har sträcka 1 och 4 en bansträckning och 2 och 3 en annan.
 - Sedan har de dessutom gafflingar under den delen. Tex 51 eller 39 för sträcka 2 och 3.

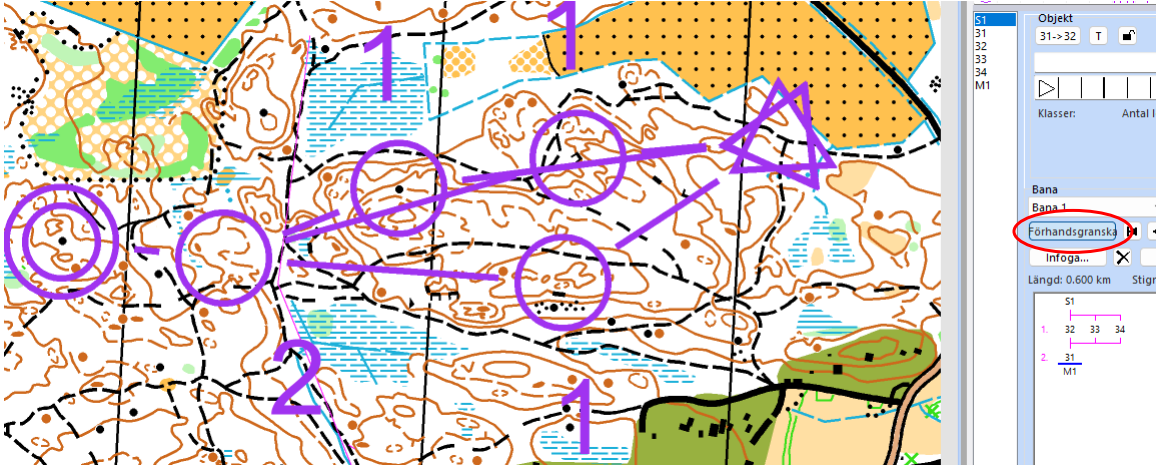

Johan Persson

26

26

- Förhandsgranska gör att man kan se alla gafflingar på banan på en gång

27

Ta kontroll över gafflingarna

28

- Skapa ett exceldokument eller liknande där alla gafflingar skrivs upp
- Markera snabbaste och långsammaste gaffeln vid varje gaffling
- Skapa banor där varje gaffel får en rättvis kombination av snabba och långsamma gafflingar
- I detta exempel har C gaffeln två snabba, två långsamma och en medelsnabb gaffling

H21	A	B	C	D
	31	55	31	55
	56	35	56	35
	58	112	35	57
	37	59	59	37
	38	60	60	38
	72	54	54	72
	71	71	113	113
	114	67	32	114

Johan Persson

29

29

Skapa en bana per gaffel

30

- Det kan vara smart att ha ett exceldokument eller liknande där det står vilken gaffel som har vilket bannamn i Ocad.
- Det underlättar för sekretariatet och för banläggaren eftersom det kan vara lätt att glömma vilken gaffel som är vilken bana

Bana	Längd	Färg	KlassGaffel	KlassGaffel
1	8.4	Svart	H17A	
2		Svart	H17B	
3		Svart	H17C	
4		Svart	H17D	
5	6.2	Svart	H17A	
6		Svart	H17B	
7		Svart	H17C	
8		Svart	H17D	
9	6.9	Svart	D17A	
10		Svart	D17B	
11		Svart	D17C	
12		Svart	D17D	
13	5.5	Svart	D17A	
14		Svart	D17B	
15		Svart	D17C	
16		Svart	D17D	
17	5.4	Svart	H120A	ÖppenC

Johan Persson

31

31

- Skapa en bana per gaffling
 - Banläggning->Banor
 - Lägg till
 - Individuell bana

Bana:	Längd:	Extra banlängd:	Stigning (beräkna):	Stigning (använd)	Antal kontroll:	Typ av bana:	Antal sträckor:	Ant
[km]	[km]	[m]	[m]	[m]				
Bana 1	0.60	0.00	0	0	0	Normal stafett	3	0
Bana 2	0.00	0.00	0	0	0	Individuell bana		0

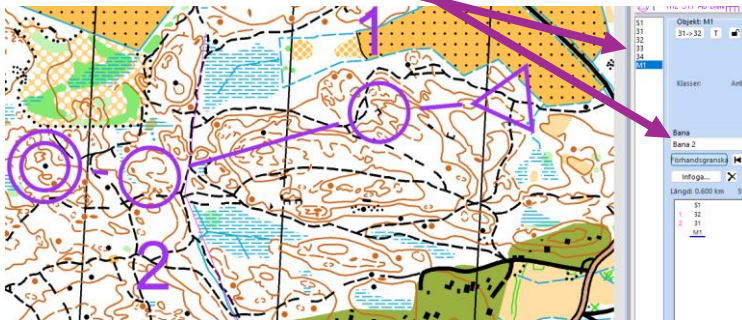
*Relay variation allocation 2025 used

Johan Persson

32

32

- Konsultera Excelarket och lägg in rätt kontroller på rätt bana
- Välj rätt bana
- Dubbelklicka på start, kontroller och mål i listan

Johan Persson

33

33

Skapa sammanställning till kartplanket och dubbelkolla

34

Sammanställning Banor

- Detta steg görs av sekretariatet i vissa organisationer
- Skapa ett exceldokument där du listar vilka gafflingar varje lag har
- Det dokumentet kan ges till kartplockare / reservpärmen vid kartplanket

B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
Lag	Str 1	Str 2	Str 3	Str 4	Str 5	Str 6	Str 7	Str 8	Str 9	Str 10		Str 1	Str 2	Str 3	Str 4	Str 5	Str 6	Str 7	Str 8	Str 9	Str 10	Lag
1	T101	T204	T306	T407	T501	T601	T708	T801	T901	T1008		AAAAA	AAA	AAAA	AA	A	AAAAA	BBBBB	A	AAA	BBB	1
2	T108	T201	T307	T406		T608	T701		T908	T1001		AAAAB	AAB	AAAB	AB	A	BBBBB	AAAAA	A	BBB	AAA	2
3	T111	T207	T301	T404		T606	T703		T906	T1003		AAABC	ABC	AAAC	AC	A	BABBA	ABAAA	A	BAB	ABA	3
4	T114	T206	T304	T401		T603	T706		T903	T1006		AAABD	ABD	AAAD	AD	A	ABAAA	BBAAA	A	ABA	BAB	4
5	T116	T202	T303	T405		T602	T707		T902	T1007		BABAA	BAA	BABA	BA	A	AABAA	BBABB	A	AAB	BBA	5
6	T102	T203	T305	T408		T607	T702		T907	T1002		BABAB	BAB	BABB	BB	A	BBABB	AABAA	A	BBA	AAB	6
7	T107	T205	T308	T402		T605	T704		T905	T1004		BABBC	BBC	BABC	BC	A	BAABA	ABBAB	A	BAA	ABB	7
8	T109	T208	T302	T403		T604	T705		T904	T1005		BABBD	BBD	BABD	BD	A	ABBAB	BAAAA	A	ABB	BAA	8
9	T110	T203	T301	T408		T606	T703		T904	T1005		CBAAA	CAA	CBBA	CA	A	BABBA	ABAAB	A	ABB	BAA	9
10	T105	T206	T308	T402		T603	T706		T905	T1004		CBBA	CAB	CBBB	CB	A	ABAAA	BABBA	A	BAA	ABB	10
11	T103	T207	T305	T404		T601	T708		T907	T1002		CBBC	CBC	CBBC	CC	A	AAAAA	BBBBB	A	BBA	AAB	11
12	T113	T206	T304	T402		T608	T701		T902	T1007		CBBD	CBD	CBBD	CD	A	BBBBB	AAAAA	A	AAB	BBA	12
13	T115	T202	T304	T405		T605	T704		T903	T1006		DBAAA	DAA	DBAA	DA	A	BAABA	ABBAB	A	ABA	BAB	13
14	T104	T207	T305	T403		T604	T705		T906	T1003		DBAAB	DAB	DBAB	DB	A	ABBAB	BAABA	A	BAB	ABA	14
15	T106	T206	T308	T401		T602	T707		T908	T1001		DBABC	DBC	DBAC	DC	A	AABAA	BBABB	A	BBB	AAA	15

35

Dubbelkolla

- Det är väldigt lätt att göra fel när gafflingarna för varje enskild bana läggs in – det behöver dubbelkollas ☹️
- Meos kan göra det automatiskt när lagen blivit tilldelade kartor
- Annars behöver det göras manuellt

36

Dubbelkolla manuellt

- Välj ut ett lag och notera dess banor som gafflas med varandra
- Exportera banpåtrycket för de banorna
- Skapa en ny ocadfil
- Öppna kartan som bakgrundsbild
- Importera banpåtrycket för varje bana
- Kontrollera att laget besöker alla kontroller/gafflingar

37

Finjustera

38

- Som avslutning kan/bör man göra följande moment
 - Byta kodsiffror
 - Lägga in kontrollbeskrivningar
 - Lägga in förbjudna områden
 - Klippa kontrollringar
 - Klippa streck
 - Flytta kontrollsiffror
 - Placera ut kontrollbeskrivningen

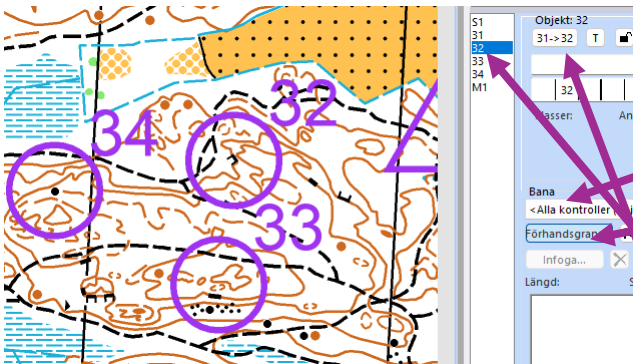
H21	A	B	C	D
	31	55	31	55
	56	35	56	35
	58	112	35	57
	37	59	59	37
	38	60	60	38
	72	54	54	72
	71	71	113	113
	114	67	32	114

Johan Persson

39

39

- Byt kodsiffror så att inga närliggande kontroller har liknande nummer
- Detta minskar risken för felstämplingar
- Alla kontroller
- Förhandsgranska
- Klicka på kontrollen som ska byta nummer
- Byt nummer

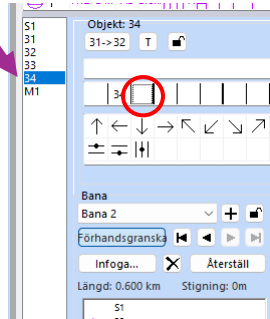

Johan Persson

40

40

- Lägg in kontrollbeskrivningarna
- Klicka på kontrollen vars kontrolldefinition ska fyllas i
- Börja i rutan till höger om kodsiffran
- Välj rätt alternativ
- Ta en ruta i taget och gå åt höger

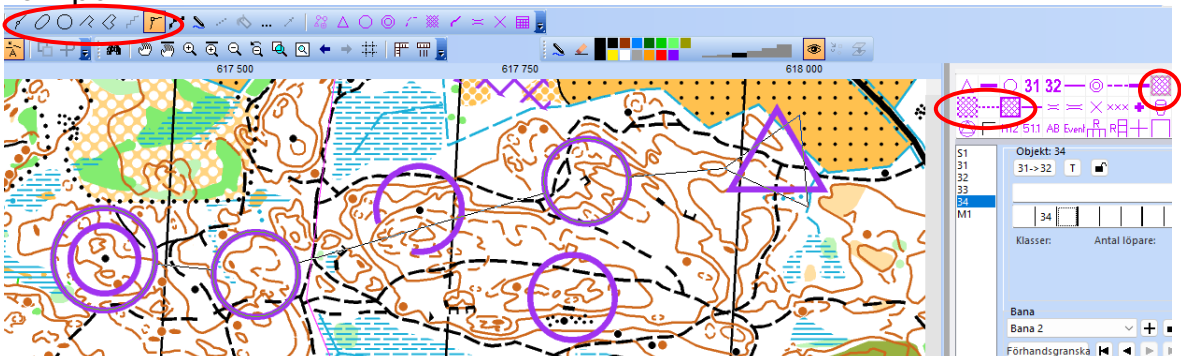

Johan Persson

41

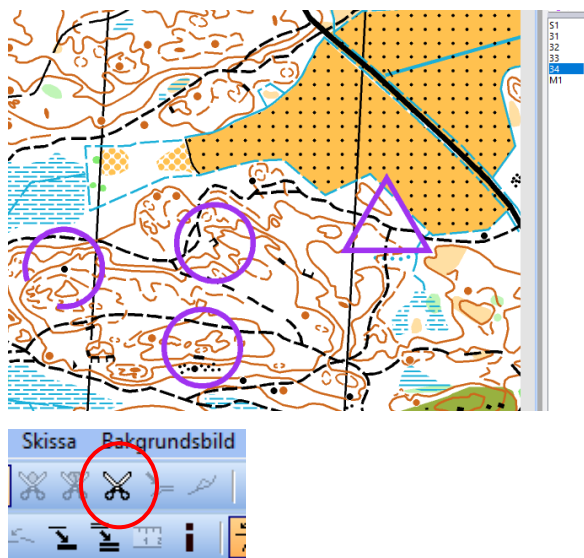
41

- Lägg in förbjudna områden
- Markera tecknet för förbjudet område
- Välj ett linjedragningsobjekt
- Tryck ned vänster musknapp där det förbjudna området ska börja.
- Dra musen dit nästa hörn ska vara och släpp musknappen
- Tryck ned vänster musknapp igen och dra musen till platsen för nästa hörnpunkt

42

- Klipp kontrollringar för att inga detaljer ska döljas av ringen
- Deaktivera förhandsgranska
- Klicka på kontrollen
- Klicka på saxen (Ctrl + G)
- Tryck ned vänsterknappen på musen där klippet ska börjas och dra med musen till klippet ska sluta och släpp upp musknappen

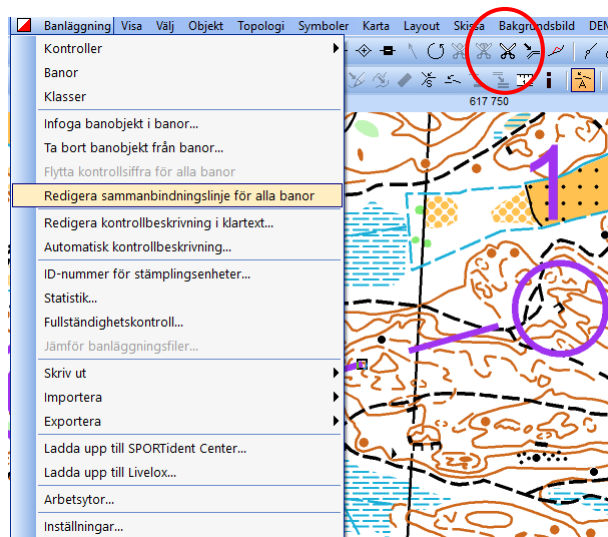

Johan Persson

43

43

- Klipp strecken mellan kontrollerna för att inga detaljer ska döljas
- Aktivera förhandsgranska
- Ta en bana i taget
- Klicka på strecket du vill ändra
- Välj saxen
- Tryck ned vänsterknappen på musen där klippet ska börjas och dra med musen till klippet ska sluta och släpp upp musknappen
- Banläggning -> Redigera Sammanbindningslinje för alla banor

Johan Persson

44

44

- Flytta kontrollciffror så att de inte täcker några viktiga detaljer
- Aktivera förhandsgranska
- Ta en bana i taget
- Markera kontrollciffran som du vill flytta
- Tryck ned vänster musknapp på kvadraten i nedre vänstra hörnet och dra kontrollen dit du vill ha den

